

Fakta och myter om naturläkemedel vid prostatacancer

Per Ahlström

Föreläsning på kvartalsmöte 2005-03-12

Ur ProLivNytt nr 41 för 2005

Per Ahlström inledde med att klara ut skillnaden mellan läkemedel, naturläkemedel och naturmedel.

Med läkemedel avses varor som används för att förebygga, lindra eller bota sjukdomar. Naturläkemedel är en undergrupp av läkemedel där den eller de verksamma beståndsdelarna kommer från växter, djur, bakteriekultur, mineral, salt eller saltlösning. Naturläkemedel får endast utgöra produkter som är lämpliga för egenvård.

Innan begreppet naturläkemedel infördes i lagstiftningen 1993 fanns s.k. naturmedel. Dessa kontrollerades bara att de var säkra att använda. Tillverkarna av de naturmedel som fanns på marknaden 1993 kunde ansöka hos Läkemedelsverket om godkännande som naturläkemedel. I avvaktan på godkännande får de fortsätta att säljas som naturmedel.

Läkemedel och naturläkemedel skall vara godkända av Läkemedelsverket. Läkemedelsverket har till uppgift att se till att den enskilde patienten och hälso- och sjukvården får tillgång till effektiva och säkra läkemedel av hög kvalitet. Läkemedelsverkets huvuduppgifter är

- Godkännande av humana och veterinära läkemedel,
- Kontroll av kliniska prövningar,
- Efterkontroll (kvalitetskontroll, inspektion, biverknings- och säkerhetsuppföljning), information,
- Godkännande av naturläkemedel samt kontroll av kosmetika, narkotika och teknisk sprit,
- Kontroll av medicintekniska produkter.

Innan ett läkemedel är färdigt för att användas mot sjukdomar hos människor, går det igenom många faser i forskningen. Det är nödvändigt för att läkemedlen ska vara säkra att använda för patienten. Att utveckla ett nytt läkemedel tar lång tid och kostar mycket pengar.

Det blivande läkemedlet testas först på celler och djur. Därefter vidtar de kliniska prövningarna, vilket sker i tre faser.

Fas 1

Läkemedlet provas på friska personer.

Fas 2

Läkemedlet testas på en liten grupp patienter som har den aktuella sjukdomen.

Fas 3

Stora studier på större patientgrupper, där det nya läkemedlet jämförs med andra behandlingsalternativ.

Först därefter är det aktuellt att ansöka om godkännande av läkemedlet hos Läkemedelsverket.

Även naturläkemedel skall vara godkända av Läkemedelsverket men där är kraven inte lika långtgående när det gäller medlets effekt och säkerhet. Till skillnad mot läkemedel, som bara får säljas på apotek, får ett naturläkemedel säljas helt fritt när det är godkänt. Vissa

naturläkemedel finns också att köpa på apotek och man kan till och med få dessa utskrivna på recept. Det blir då lite billigare eftersom man inte behöver betala någon moms. Däremot omfattas de inte av högkostnadsskyddet.

Per Ahlström tycker att det är bra att även naturläkemedlen står under Läkemedelverkets kontroll. Han vänder sig mot att naturläkemedel eller andra naturmedel saluförs som den enda rätta vägen. Då blir det inte någon riktig debatt utan bara polemik och mentala slagsmål.

Hur stor är då användningen av läkemedel och naturläkemedel i Sverige? Här några siffror:

Receptbelagda läkemedel	20 miljarder (2001)
Receptfria läkemedel	2 miljarder (2001)
Naturläkemedel	1,1 miljarder (2000)
Naturläkemedel, kosttillskott, vitaminer, mineraler	2,8 miljarder (2000)

Hur skall då den enskilde patienten välja, frågar sig Per Ahlström. Ja, lätt är det inte. För egen del tror han att man skall gå alla vägar och så att säga plocka russin ur kakan, d.v.s. välja det som är bäst för ens egen behandling. Vid prostatacancer handlar det om 27 olika beskrivna typer av cancerceller, som alla beter sig olika. De kan bete sig som en sköldpadda och röra sig lugnt och sävligt, eller som en hare, som skuttar omkring på marken, men de kan också vara som en flock kajor, som flyger omkring bland skogens träd. Och varje fall av prostatacancer består av en korg med alla dessa olika typer av cancerceller. Det vore naturligtvis jättebra om man kunde finna ett supervapen som i ett slag kunde ta kål på prostatacancer.

Per Ahlström tror att prostatacancer kan ha att göra med en brist i immunförsvaret. Det gäller därför att se till att stärka kroppens immunförsvaret. Selen, som är eget grundämne, har en sådan stärkande effekt genom att det skyddar de vita blodkropparna. Selen kan också fås på recept och omfattas då av högkostnadsskyddet. Det rör sig då om kapslar på 200 mikrogram. Även vitamin C, som är ett kosttillskott, har en stärkande effekt på immunförsvaret.

Det sker naturligtvis forskning när det gäller immunförsvaret och dess betydelse för uppkomsten av prostatacancer. Men ännu så länge dröjer det nog innan vi får se ett genombrott på detta område.

Man kan också förstärka behandlingseffekten av den vanliga behandlingen som man får för sin prostatacancer genom att ta E-vitamin och D-vitamin. När det gäller E-vitamin finns det en finsk studie som visade att E-vitamin reducerar risken att få prostatacancer. D-vitamin stärker effekten av strålning och cytostatikabehandling. Sedan gäller det att anpassa kosten och, lite förenklat, välja att äta sydeuropeisk eller asiatisk mat. Man kan också komplettera med örtpreparat, men där bör man vara lite försiktig.

Naturläkemedlet *Prostasol* är ett holländskt preparat som har kommit som en ersättning för PCSpec. Det består av en blandning av olika örter och lär ha effekt även på hormonrefraktära tumörer. Det lindrar också skelettsmärter och sänker PSA-nivån. Medlet verkar även inflammationshämmande och motverkar därigenom blodkärlsbildningen, vilket är positivt. Det ökar också cancercelldöd och stimulerar immunförsvaret. Medlet tas i kombination med annan behandling, så det är svårt att bedöma effekten på ett helt tillförlitligt sätt. Det finns risk för vissa allvarliga biverkningar i form av blodpropp och lungembolier (proppar i lungorna).

Sanator P består av örtextrakter från 8 europeiska örter. Även detta medel har likheter med PCSpec. Det påverkar cellmembranen i cancercellerna och gör så att dessa spricker, vilket leder till att cellerna dör. Medlet är inte något naturläkemedel utan endast ett kosttillsägg. Det tillverkas i Tyskland.

Modifierad citruspectin är också ett kosttillsägg. Det har provats på möss och i cellodlingar och har visat sig förhindra cancerceller att klumpa ihop sig och bilda metastaser. Det har ingen effekt på primärtumören. En studie har visat att 7 av 10 män fick förlängd PSA-dubblingstid.

Amygdalin innehåller "vitamin" B 17, som egentligen inte är något vitamin. Det är en mandelglykosid, som bl.a. finns i bittermandel, majs, bönor, mandlar och fruktkärnor. Medlet säljs under namnet Laetril. Cancern spjälkar B 17 till bl.a. cyanid, som angriper cancercellerna, medan de friska cellerna är mer motståndskraftiga. Per Ahlström har inte hittat några rapporter om detta läkemedel.

Grönt te innehåller en substans som i cellodlingar och vid försök med möss har visat sig bromsa tillväxten av cancerceller.

Avslutningsvis konstaterade Per Ahlström att det aldrig kan vara fel att så att säga plocka russinen ur kakan, d.v.s. att välja bland de naturläkemedel eller de kosttillsägg som man tror kan ha effekt på ens sjukdom. Men det är alltid upp till var och en att själv göra detta val.